
UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 01463426 5

Е. Жук.

СОЦІЯЛІЗМ

ДО ЧОГО СТРЕМЛЯТЬ СОЦІЯЛІСТИ І ЯК ВОНИ ХОЧУТЬ ОСЯГНУТИ СВОЮ ЦІЛЬ?

1919

ВИДАНЄ "ГОЛОСУ ПРАВДИ",
119 EAST 7-th STREET, NEW YORK, N. Y.

ПРОЛЄТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕ СЯ!

Е. КРУК.

СОЦІЯЛЇЗМ

ДО ЧОГО СТРЕМЛЯТЬ СОЦІЯЛЇСТИ І ЯК ВОНИ ХОЧУТЬ ОСЯГНУТИ СВОЮ ЦІЛЬ?

ВИДАНЄ "ГОЛОСУ ПРАВДИ"
119 EAST 7-th STREET
NEW YORK, N. Y.

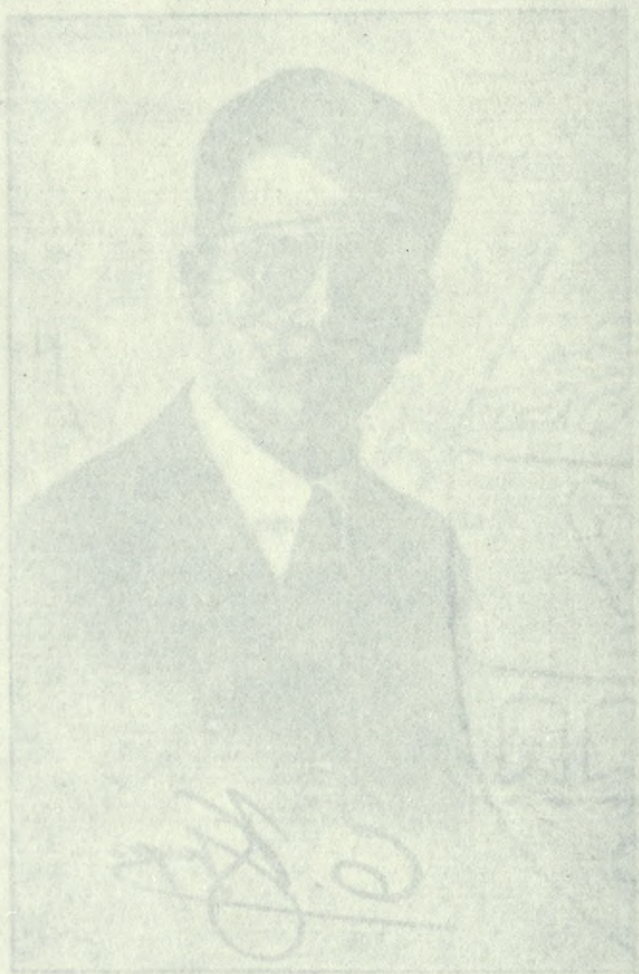
1919

Друком "Робітника", 222 E. 5-th St., New Yerk, N. Y.

LIB
MAY
4
1984

ВАСИЛЬ ДУДАР

ВАСИЛЬ ДУДАР

Присвячуєтся памяти славних борців за пролєтарську справу, К. Лібкнехта і Рози Люксембурґ, передчасно погибших з брутальних рук реакції і соціял-патріотичних правителів Німеччини.

ДО ЧИТАЧІВ.

"Учітеся, брати мої,
Думайте, читайте...
Т. Шевченко.

Ся маленька книжочка написана для вас робітники з цілею заінтересованя вас вашими власними справами. Се стремліне пробудити в вас початки свідомости і думання про себе самих, про свої справи.

Се — намір зацікавити вас справами які мусять бути виснені зараз.

Вами робітники і робітниці цікавляться і стараються опікуватись тепер і попи, і пани, і капіталісти, і всі.

Соціялісти також стараються тепер більше як коли инколи вами цікавитись і хочуть привернути вас до себе. Але соціялісти йдуть до вас з цілком відмінними намірами і цілями як всі иньші ваші "опікуни".

Всі "опікуни", поза соціялістами, мають одну ціль: притягти вас до себе для власних, особистих користей.

Соціялісти-ж хочуть вас здобути для соціялізму, хочуть здобути вас для кращого життя.

Соціялісти хочуть здобути вас для того, щоби спільними силами усього трудящого люду обох полів завести в світі соціялізм, тоб-то нові порядки на світі, новий лад. При тім новім ладі ро-

бтники станутъ тим чим вони повинні бути, станутъ людьми вільними. Бо соціялізм зробить так, що робітники будуть властителями всіх богацтв світа і будуть ними покористовуватись в рівній мірі. Соціялізм збудує нове суспільство без зисків, визиску і бідности, без зарібну і недостатків, суспільство, оперте на спільній власности богацтв, знарядів витворчости і роспреділеня, суспільство оперте на спільній власности землї і природних богацтв, демократично контрольованих і уживаних зарівно всіма людьми.

Щоби осягнути соціялізм, розуміннє людий мусить бути змінене. Ті мізерненькі і часто мильні ідеї, омотані туманом ріжних "опікунів" мусять бути заміщені справедливим знанєм і розумінєм життя.

Без розуміня соціялізму робітництво — безпомічне. З розумінєм-же робітництво стане побідником. Тому першим кроком кождого робітника і робітниці на шляху до кращого життя, повинно бути розуміннє що то є соціялізм, які ідеї в нім криються і які перепони стають на шляху до заведеня його.

Тут то й є шлях крутий, тернистий повний труднощів.

Вам говорено людьми, виступаючими проти соціялізму, дуже богато страхіть, брехонь і перекручувань про соціялізм, але ви мусите забути ті брехнї і свідомий обман. Натомість мусите пізнати власним розумом що соціялізм в дійсности є.

Для того є лиш оден спосіб: треба учитись. Щоби навчитись, ви мусите взятись до читаня відповідних книжок.

Мусите розуміти що соціялізм є частиною суспільного знаня-науки і тому ви мусите розуміти що є суспільна наука. Мусите розуміти закони реґулюючі суспільні зміни і соціяльні (суспільні) революції.

Мусите студіювати Маркса і Енґельса "Комунїстичний Манїфест", "Платня, Праця і Зарібок", "Соціялізм — Утопійний і Науковий", "Капітал", "Еволюція і Власність" Ляфарґа і богато иньших праць для того щоби ви могли зрозуміти світ і бути здатними до перебудови його.

Щоби розуміти соціялізм ви мусите знати як робітник обрабовується в фабрицї і скрізь.

Ваші "опікуни", ті людці що тільки те й роблять що при всякій нагоді вам гавкають і ображають добре імя соціялізму,

звичайно скажуть, що високі ціни є дійсним лихом робітника. Тимчасом воно трохи не так. Дійсним лихом, лихом всіх лих, не є високі ціни, а все зростаюча частина додаткової вартости капіталістів; вона (надвартість) то є найбільшим жерелом всіх лих, бідноти і недолі.

Щоб зрозуміти це належно, ви мусите студіювати Економію Соціялізму — се значить книжки написані Марксом, Енґельсом і др.

До вас, трудящі люди обох полів ми, соціялісти українські, йдемо з своїми услугами. Ми хочемо вам помогти в тім ділі. Ми знаємо добре що самим вам годі навчитись того, що так доконче потрібне. Нема на це в вас ані здібностей, ані нагоди. Більшість з вас — неписьменні, а богато — малописьменні. Тому ви хоч би й хотіли навчитись того що потрібне, не зможете. Але навчитись треба доконче. І на це є в нас рада, є средство. Треба тілько щоби ви захотіли навчитись.

Коли богато з вас неписьменних, тоб-то як кажуть, сліпих до письма, то майже всі з вас маєте уха, не є ви глухі. Не можете читати, то можете слухати. Тому робітники і робітниці українські, приходьте до нас соціялістів і слухайте науки соціялістичної. Приходьте і учітесь того, без чого вам обійтись неможна коли хочете на далі не животіти, а жити, жити дійсним життєм а не мучитись.

Всі ви знаєте що ми соціялісти ще малі числом, але ми вже сильні своїм знанєм фактів життя.

Ми бідні фінансово, але богаті інтузіязмом і певними надіями та вірою в будучність.

Коли ви хочете грати й вашу ролю в боротьбі за краще життє, то мусите братись до праці і науки разом з нами.

Мусите ставати в оден ряд з нами соціялістами і прямувати одним певним шляхом до нового, кращого життя, ДО СОЦІЯЛІЗМУ.

Щоби показати вам наш шлях, яким ми прямуємо до соціялізму і бодай коротенько пояснити вам що в дійсности соціялізм є, ми й випускаємо отсю маленьку книжечку. Робимо це з тею надією, що ви приймете її також щиро, як щиро ми її вам даємо.

Е. К.

РОБІТНИЧЕ ПИТАНЄ.

Робітниче питанє в наші дні уважаєть ся за питанє першорядної ваги і значіння. Ним починають все більше і більше цікавитись як самі таки робітники, так й теперішні правителї світа і їхні помічники.

Тисячі способів "розвязання" того питання находимо в ґазетах, журналах і книжках, але про те це питаннє не тільки що не зближається до розвязки, але все більше і більше запутується ними.

Стає воно для всїх теперішних "мудрцїв" тим Гордієвим вузлом, якого вони ніяк негодні розвязати.

І вони його не розвяжуть. Це непосильна для них задача.

Робітниче питаннє розвяжуть тільки самі робітники. Для того є вже давно вірне средство і випробуваний спосіб.

Треба тільки щоб робітники яко мога швидче пізнали способи і средства потрібні до розвязаня того питання і воно буде розвязане так як слїд.

В тій книжочцї і будуть виложені найпевнїйші способи і средства до розвязаня робітничого питання, способи і средства такі, які мають **соціялїсти.**

Ті способи і средства і сама розвязка — дуже прості. І щоби зрозуміти їх належно, треба тільки добре зрозуміти той суспільний лад, в якім ми тепер ще живемо. Тоді ясно нам стане як, що і в який спосіб треба змінити, або иньшими словами, **як розвязати наше питаннє робітниче.**

КАПІТАЛЇСТИЧНИЙ ЛАД.

Економічний лад, що істнує тепер майже в цілім світї, в усїх державах, називається **капіталї-стично-товарним ладом.**

Головними прикметами того ладу є **безладдє, анархія.** Ось докази на це. В теперішнім ладї немає одного об'єднуючого центра і тому поєдинчим властителям невідомі всї потреби теперішного суспільства, вони не знають, тай не турбують ся тим щоби знати, скільки треба виробляти продуктів аби їх якраз вистарчило для всїх, а аби не виробляти забогато так щоб вони аж марнувались.

Звідси походить дуже богато лиха. Трудящий народ нїколи не є забезпечений, знаходиться в непевнім положеню, в вічнім страху перед голодом і нуждою, перед браком працї і средств до життя.

Капіталїсти-ж змушені заниматись поганою спекуляцією і стремлїнєм до постійної конкуренції проміж собою і неустанною боротьбою за своє вигідне місце "під сонцем".

Ті услівя — недостойні **чоловіка,** так гнїтучі і погані, тяжать над всїм людством. Від них

неувільнені ні капіталісти, ні ремісники, ні пролетарі - робітники.

Капіталістична господарка нерозумна в самім корені своїм. Господарем, звичайно, стає тут чоловік не той, хто найздібнійший, а чоловік случайно викинутий долею чи то через уродженє, чи то шляхом стихійного процесу ринкової, конкуренційної боротьби.

Капіталістичний лад відзначається поділом на **визискувачів і визискуваних.**

Визиск повстає при розділеню доходів, себ-то суми всього того добра, яке люди виробляють для життя. Явище те полягає в тому що з того доходу поєдинчі особи, або гуртки, дістають більше ніж їм би після справедливости належалося.

Визискувачем є той хто бере участь в покористуваню добрами, до витвору яких сам він нічим не причиняється.

Всякий той хто нічого не робить, нехай він буде бідняком або богачем, — не робить ріжниці, —є визискувачем. Такий чоловік неодмінно мусить бути тягарем для тих хто працює. Він бо змушує працювати їх на своє і їхнє удержанє.

Яким же робом і чому повстає визиск в капіталістичнім ладі?

Визиск повстає через самий процес несправедливости розділу всього випродукованого людьми. А уможливлює той процес ось яка обставина: в капіталістичнім ладі всі средства витворчости неналежуть до всіх людий, а належуть до поєдинчих осіб і груп, тоб то належуть до ка-

піталістів, до їхніх спілок, компаній. На тій підставі ті капіталісти являються властителями всїх знарядів і средств витворчости, що й дає їм можливість визискувати тих людий, які є безвластні, які не посїдають нїчого крім своєї одної власности — робочої сили.

БОРОТЬБА КЛЯС.

Визиск, доконуваний одним чоловіком над другим, одною групою людий над другою, мусить з конечности допроваджувати до заколоту, до боротьби.

І він довів давно людство до теї боротьби. Так довго як істнує визиск, істнує й боротьба.

При чім та боротьба має два кінцї. Борють ся ті що визискують і борються ті кого визискують. Ті і другі борються за свої інтереси.

Борються визискувачі - капіталїсти і борють ся визискувані робітники - пролєтарі. Погляньмо якими способами боротьби послуговуються капіталїсти і робітники - пролєтарі.

В руках капіталїстів, що правда, нема богато средств і способів боротьби, але ті що вони мали, служили для них досї успішним средством.

Одним з найголовнїйших средств боротьби в руках визискувачів-капіталїстів є **льокавти.** Се значить право закрити підприємство, вигнати робітників і змусити їх піддатись, стати назад до роботи, або замінити їх другими робітниками. **Насильство** при помочи війська, поліції і держави. Отсе найголовнїйші средства і способи бо-

ротьби капіталістів. В руках робітників є богато способів і средств боротьби.

Зних назвемо: **страйки, трудову кооперацію,** себ-то злуку і спільний виступ на ринку при покупці і продажі. Ріжні **професіональні союзи і юнії,** приміром, союзи наємних робітників, що реґулюють шляхом свого обєднаня, риночну ціну свого єдиного товару — робочої сили.

Союзи землеробів, що борються проти покупців і спекулянтів землеробських продуктів.

Фабричний, аґрарний і політичний терор.

Насильний захват добра, належучого на підставі власности, визискуючим клясам, як це робили селяне в Галичині під час страйків в 1902 р. і як це робили селяне на Україні і в Росії в 1905 р. і роблять тепер.

Політичні повстаня і загальні страйки.

Всі вказані способи боротьби досі ще нігде не довели до цїли, до повної побіди робітничої кляси, а то тому що завжди так траплялось що приходилось їм зупинятись напів шляху, стрінувшись з сильними перепонами зі сторони капіталізму.

Але це, розуміється, не значить що через те й не корисні вони і що не треба теї боротьби. Боротьба мусить бути доти, доки вона нарешті не стане успішною, доки не доведе до **остаточної цїли.**

ОСТАТОЧНА ЦЇЛЬ.

Остаточною цїлею всїх способів клясової боротьби з боку робітників є **соціялїзм,** а з ним

зникненє самої боротьби, зникненє поділу людий на кляси, запанованє вільної спільної праці всіх людий і вільного взаїмного покористовуваня плодами її.

Таким робом видно, що вже сама клясова боротьба робітничої кляси таїть в собі ідею усуненя всяких форм боротьби і стремить до влаштуваня людських відносин на підставі **братерської згоди і спокою.**

СОЦІЯЛЇЗМ І КАПІТАЛЇЗМ.

Є богато людий, котрі відносять соціялїзм до всяких иньших "ізмів" котрі повстають і зникають самі по собі і стараються знищити його одним киванєм пальця в чоботї. Та біда в тім що **соціялїзм — не знищений.**

Подивімось чому.

Та передусім погляньмо що то є той соціялїзм.

Постараймося розібрати це як найяснійше, так щоби кождий робітник зрозумів його і став соціялїстом, а то для того, що доки він не стане соціялїстом, доти він належно не розумітиме соціялїзму.

Робітник, доки він не є ще соціялїстом, чує немало про соціялїзм, але соціялїзму не розуміє. Бо чує байочки про соціялїзм здебільша з уст ворогів соціялїзму, які витолковують йому що соціялїзм то є нїщо инше як анархія, як найбільше лихо, яке тільки може спіткати людство. Так йому скаже капіталїстичний редактор, капіталїстичний полїтик, так скаже піп в церкві І він їм повірить, не задумуючись над тим, що

устами всіх тих "добрих порадників" промовляє найзаклятійший ворог його — капіталїст.

Щож таке в дійсности той соціялїзм є?

Соціялїзм значить колєктивне володїнє і демократичне зарядженє річами неособистого, а суспільного характеру.

СОЦІЯЛЇЗМ ЯК НАУКА ПРО СУСПІЛЬНІ ВІДНОСИНИ.

Вже більше півстолїтя минуло як та наука відстоює свою позицію неначе та ґранїтна скала, якої — як говорить ся — анї вода не змиває, анї міль не підточує, анї іржа не зїдає. Оперта бо вона на твердих підставах матеріялїстичного розуміня історії людськости основоположником її Карлом Марксом більше як півстолїтя назад.

В своїй книжцї "Zur Kritik der politishen Oekonomie", Berlin, 1859, К. Маркс пише так: "В суспільній витворчости, яку люди провадять, вони входять в певні необхідні суспільні відносини одні з другими, що є неминучі і незалежні від їх волї; сї відносини продукційні відповідають стану розвитку якого суспільство достигло що до своїх матеряльних сил в продукції.

Сума всїх тих індустріяльних відносин становить економічну будову суспільности, — дійсну підставу, на якій повстають дїйсні полїтичні надбудови і якій відповдають дїйсні форми соціяльної свідомости.

Методою продукованя матеріяльного життя означуєть ся загальний характер соціяльного, полїтичного і інтелєктуального процесу життя.

Не людська свідомість означує їх життя; навпаки, соціяльне життє означує їх свідомість. На певнім щаблї їх розвитку матеріяльні сили продукції в суспільстві входять в конфлїкт з істнуючими відносинами продукції, або, кажучи яснїще, з старими відносинами власности внутрі яких вони працювали передше.

З форм розвитку продукційних сил ці відносини переходять в продукцію. Тодї починаєть ся споха соціяльної революції.

З зміною економічної підстави ціла величезна надбудова більше або меньше ґрунтовно перемінюєть ся.

Нїколи суспільний лад не зникає перше нїм розвинуть ся всї продуктивні сили, які в нїм мають своє місце; і нові, висчі відносини продукції нїколи не настають перше нїм матеріяльні умовини істнування дозріли в лонї старого суспільства.

Тому отже людство завжди бере лиш такі задачі які воно може рішити; при близчій увазї завжди покажеть ся, що задачі повстають все лиш тодї коли матеріяльні услівя необхідні для їх розвязки вже істнують або що найменьше є вони в процесї формуваня.

Ми можемо в коротцї схарактеризувати Азійські, старовічні, февдальні і сучасні капіталїстичні методи продукції яко численні епохи в економічній формації суспільности.

Буржуазні відносини в продукції є послїдньою антаґонїстичною формою соціяльного процесу продукції, — антаґонїстичною не в змислї

індівідуального антагонізму, але антагонізму повстаючого з умовин, оточуючих життє, життє соціяльних індівідів в суспільности.

Але продуктивні сили які розвиваються в лоні капіталістичного суспільства створюють в той сам час матеріяльні услівя потрібні для зненесеня того антагонізму. Ця суспільна формація отже становить закінчуючий розділ передісторичного щабля людського роду".

Карл Маркс науково доказав, що теперішний суспільний лад, тоб-то капіталізм, породив сили, які його знищуть; і що капіталізм родить клясові антагонізми (ненависти), які зєднають робітників до повстаня проти него і нарешті повалять його і замістять новим ладом суспільним, в якім не буде місця ані для антагонізмів клясових, ані для самих кляс, ані для теї страшної боротьби, яка з капіталізмом не розлучна, коротко кажучи робітники повалять капіталізм і замінять його комуністичним соціялізмом.

Так, капіталізм сам виковує на себе збрую, яка й доведе його до погибели. Та мало того; він породив — після слів Комуністичного Маніфесту — й тих людий, які возмуть ту збрую в руки і завдадуть йому послідний смертельний удар. Він породив сучасних наймитів робітників — пролетарів і поклав на них історичне призначінє — повалити його-ж таки самого. І вони своє призначінє виповнять, в що тепер не можна сумніватись. Вони вже де неде (Росія, Україна, Угорщина)) коли не виповнили, то виповняють своє при-

значінє, заміщуючи старий капіталїстичний лад новим — соціялїстично-комунїстичним.

Полїтично-економічний, революційний рух робітничої кляси, рух ясно означений, безкомпромісовий і рішучий, який змагає до скиненя істнуючого тепер капіталїстичного ладу, через здобутє полїтичної сили і власти, і до заведеня на місце капіталїстичного клясового правлїня, соціялїстичного способу правлїня і господарки й є як раз тим показчиком, по якому пізнаєть ся о скільки пролєтаріят виконує своє історичне зризначінє.

Нема що сумнїватись, що соціялїзм також знаменує надходячу нову слїдуючу фазу цивілїзації, в якій увесь трудящий народ буде посїдати спільно, і виробляти, котролювати і вживати все вироблене для людських потреб добро, де всї матимуть рівне право до працї і всї будуть спільними силами трудитись для виробленя богацтв і всї будуть покористовуватись ними.

В теп рішнім суспільнім ладї, в ладї капіталїстичнім, ми маємо дві головні кляси: **перша — капіталїстична, а друга — робітнича.**

Капіталїстів є кілька, робітників — богато; капіталїсти називаються капіталїстами через те, **що вони** посїдають продуктивний капітал країни: землю, копальнї, жерела нафти, фабрики, майстернї, склепи, шпихлїрі збіжа, пристанї, зелїзницї, трамваі, кораблї, різницї, телєграфи і телєфони і всї иньші жерела способи і знаряди витворчости, роспредїленя і виміну продукції. Капіталїстична кляса, що посїдає і контролює цї річи, також посїдає і контролює мілїони робіт викону-

ваних безвласними людьми-робітниками. І через це вона являється раєм положеня. Та через це вона є й найбільше одвічальною за всі лиха і стражданя, які доводиться терпіти робітникам. Але капіталістам голова не болить від того, що трудящий народ через них терпить голод, холод і нужду. Їм байдуже що вони за це все одвічальні. Капіталісту болить лиш голова від думок, в який спосіб видушити з робітника яко мога більше житєвих соків, його поту і крови і переробити їх на дзвінку монету. От чим єдино він клопочеться і про що дбає.

Капіталіст жиє єдино для зиску. Без тягненя зиску він не був би в підприємстві ані одної хвилини. Це є його першим і єдиним стремлінєм і бажанєм.

В капіталістичнім ладі зиск є перша і головна задача, головнійша ніж саме житє робітника.

Кпіталістичний зиск перший, останній і вічний спутник в житю, з яким капіталіст не розстається. Капіталіст посідає машинерію і позволяє робітнику вживати її при услівях таких, при яких він може мати задоволяючий зиск з його праці.

Коли капіталіст того не може зробити то найспокійнійшим чином він не позволяє вживати машинерію, замикає її та чекає догідного часу. Капіталіст сам не працює; то єсть не виповняє ніякої корисної праці. Він проводить свій час в забавах і роспусті На це він має добру нагоду. Робітник бо який вживає його машинерію дає йому все богацтво, яке витворює, дістаючи з того для себе лиш таку частинку (в формі заро-

бітної платні), аби не здохнути з голоду. Заробітна платня є для робітника по просту тим чим є олій для машини.

Машина не буде здатна до роботи без шмаруваня її і так само й робітник не може працювати і творити ріжне добро коли не їстиме, коли буде голий і не матиме де спати. Оце все є його приналежности конечні, яких він потребує для вдержаня себе в стані здатнім до праці.

Карл Маркс в своїм творі "Платня, Праця і Капітал" з присущою йому ясністю і точністю це пояснює. Позволимо навести тут з його писань слідуюче:

> "Вільний робітник продається. З дня на день він продає вісім, десять, дванадцять, пятнадцять годин свого життя властителю сирих матеріялів, знарядів витворчости і житєвих средств, то єсть капіталїсту. Робітник сам не належить анї до капіталїста анї до землї, але вісім, десять, дванадцять пятнадцять годин його денного життя належать до чоловіка який їх купує. Робітник полишає хазяїна до якого він найнявся, коли захоче; а хазяїн проганяє його коли йому забагнеться; або тоді, значить, коли він перестає діставати з його роботи зиск, або як не зможе зтягнути так високого зиску якого він потребує. Але робітник, якого єдиним жерелом заробітку є продаж своєї робочої сили, не може полишити **цілої кляси його запотребувачів**, себ-то капіталїстичної кляси, без розпращанняся наперед з своїм жи-

ттєм. Він не належить до того чи другого хазяїна, але він належить **до капіталїстів всїх;** і більше того; його власною справою є найти собі хазяїна; то єсть між капіталїстичною клясою він мусить сам вишукати собі **свого власного хазяїна".**

Переходячи до справи платнї і як вона означується, Маркс продовжає:

"Платня є цїною певного продукта — робочої сили. Платня таким робом реґулюється тим самим законом, який реґулює цїну всяких иньших річей.

Звідси повстає питаннє, як же цїна річей означується?

Якими средствами означується цїна на річи?

"Через конкуренцію між покупцем і продавцем і через відносини між попитом і достарчанєм — між потребованєм і попитом.

Тепер той самий загальний закон, який реґулює цїну річей, реґулює, розуміється **платню, цїну працї.**

Платня збільшатиметься і зменьшатиметься пропорціонально з услівями конкуренції проміж капіталїстами яко покупцями і робітниками яко продавцями працї. Хвилювання цїн відповідає загалом хвилюванням цїн на річи.

В лонї тих хвилювань цїна працї реґулюється її коштом продукції; тоб-то тревалістю працї, потрібної на витворенє річей, робітни-

чою силою. Тепер що являється коштом продукції робітничої сили?

Се є кошт потрібний для продукованя робітника і вдержаня його яко робітника.

“Таким робом ціна його праці означуєть ся ціною найконечнійших потреб його істнування”.

Оце є капіталістична система з її впливом на робітничу клясу. Робітники немають знарядів, але мусять працювати аби жити. Вони заповнюють робітничий ринок, особливо коли приходять тяжкі часи і роботи бракує, і радо, нетерпливо глядять за ким небудь бажаючим вжити їх працю.

Говорити про свободу в тім ладї буол-б глупостю; піддатись, було-б злочином.

Робітники всього світа мусять повстати до завзятого, рішаючого бою з віковічним своїм ворогом і прогнати раз на все ту тяжку, безпросвітну і так гнїтучу ніч недолї і знущань та привітати новий, ясний, погідний день, **день соціялїзму,** щастя і справедливости, який вже між иншим, зближаєть ся.

РІЖНИЦЇ МІЖ КАПІТАЛЇСТИЧНОЮ І СОЦІЯЛЇСТИЧНОЮ СИСТЕМОЮ ГОСПОДАРКИ.

Коли прийде день остаточної побіди робітничої кляси, тоб-то тодї, як робітнича кляса поконає свого ворога, клясу капіталїстичну, завівши нову систему господарки, то тодї спосіб продукції

і роспреділеня цілковито зміниться, зреволюціонізується.

Приватне властованє і продукція для зиску будуть замінені суспільним, загальним властованєм і продукцією після потреби. Економічні інтереси робітників будуть взаїмні. Вони працюватимуть спільно, гармонійно, замість теперішної грізнї і конкуренції проміж собою.

Робітники володітимуть машинерією і всїм і тоді буде подостатком праці для всїх і всї діставатимуть повний продукт своєї спільної праці. Ніхто їх не окрадатиме і нічого їм не буде бракувати до дійсного, людяного, щасливого життя.

ЗАВДАНЄ ХВИЛЇ.

До нового грядучого дня, до великої справи соціялїзму робітники і симпатики робітничої справедливости мусять приготовлятись, мусять орґанїзуватись і орґанїзувати, просвічатись і просвічати.

Досягти робітників які й досї поневіряються ще в неволї темноти, та відкрити їм очи, — ось завданє хвилї, ось обовязок наш соціялїстичний, від якого ми відмовитись немаємо права.

Щоб зробить се, ми мусимо віддати себе самих, всю нашу силу і здібности посвятити тій великій, осяйній справі з певною і безсумнївною вірою в остаточну її побіду. Світ тепер готовий до соціялїзму. Треба тільки напружити в останнє всї сили, щоби повалити капіталїзм і на його місце поставити соціялїзм.

Се найблизче, неминуче і конечне завданє пролєтарів всього світа. Завданнє таке, від якого відмовитись ніяк неможливо а відкладати ту справу на цілі роки, надїючись на сам процес еволюції, булоб злочином.

Саме тепер як раз час для пролєтарського світа виступити на арену боротьби як рішучий і живий чинник, що погнав-би впрост ґальопом процес еволюції вперед та приспішив триюмф справи, день приходу соціялїзму по всїм світї.

І пролєтарський світ до того готується. Всюди і скрізь. В Росії і майже в усїх країнах Західної Европи проміня соціялїзму вже освічують капіталїстичну ніч. Недалекий той, так довго очікуваний день, як над знеможеним світом засияє ясне сонце соціялїзму в усїй своїй красї, принадї і силї.

ЕКОНОМІЧНА ПРОҐРАМА СОЦІЯЛЇЗМА.

Для того щоби повстав цілком новий лад на місци теперішного капіталїзму, аби були в світї такі порядки, які уможливлювали-б всякому доступ до щастя, аби запанувала між людьми рівність, згода, братерство і справедливість, треба, — кажуть соціялїсти, — знищити насамперед головні недобрі прикмети сучасного громадського життя: визиск, незабезпеченість, залежність величезних народніх мас від купки паразітів-капіталїстів властителїв, неорґанїзованість і хаос у всїй господарцї суспільній. Треба знищити цї прикмети з коренем бо вони є противні ідеалам рівности, свободи, справедливости.

А для того треба насамперед знести право приватної власности на землю, фабрики, машинерію і на всі инші річи не особистого а **суспільного характеру** і передати це все на власність всього трудящого народа.

Тоді тільки замість анархії (безладдя) в господарці настане лад, виробиться сцентралізована система витворюваня і розділу богацтв на загальну користь всіх, хто працює.

ПОЛІТИЧНА ПРОҐРАМА СОЦІЯЛІЗМА.

В політиці, цілею соціялізма є ніщо инше як змаганнє перевести в життє вище вказану економічну проґраму. Тоб-то усуспільнити всі средства витворчости, роспреділеня і споживаня богацтв, потрібних для людського життя.

Це можна зробити єдино при помочи певної сили і влади. Треба аби пролєтаріят мав в своїх руках всю державну машину, власть політичну і шляхом своєї **диктатури пролєтарської** зломив увесь опір капіталістів та буржуазії і ввів новий лад суспільний.

ПЛЯТФОРМА СОЦІЯЛІЗМА.

Маючи певну, означену проґраму, після якої соціялісти мають змагати постійно до наміченої конечної цілі, до заведеня соціялістичного ладу в державі на місци капіталістичного і маючи для того політичні можливости (о скільки політична влада буде в їхніх руках) само собою розуміється

ся, що вони не стануть вагатись і розкладати тоді свою працю на роки і віки часу. Вони старатимуться допровадити до комплєтної перебудови всього так скоро як лише позволяють на це ріжні обставини, знаючи що чим скорше дійдуть до цїли, тоб-то до заведеня соціялїстичного ладу, тим лїпше.

СОЦІЯЛЇЗМ І РЕВОЛЮЦІЯ.

Рішучий, інтензивний масовий рух пролєтарський, змагаючий до певної означеної цїли, знаменує собою переворот, зміну, або по просту **революцію** в области всього громадсько-полїтичного життя.

І от тодї то для соціялїстів випливає новий рід тактики в области боротьби за введенє соціялїзму. Тодї та тактика і боротьба в залежности од богатьох причин, прибирає таку або инакшу форму; або стає вона певною, **рішучою, скорою послїдовною, або нерішучою, невиразною, повільною, хиткою.**

Обовязком соціялїстів тодї являється винайти таку лїнїю боротьби і тактику, якаб довела чим скорше до соціялїзму.

ТАКТИКА РЕВОЛЮЦІЙНИХ СОЦІЯЛЇСТІВ.

Взірець тактики в области боротьби за соціялїзм підчас революції дали світу революційні соціялїсти Росії і Нїмеччини — большевики і Спартаки.

Вони розвинули нову форму політичної, революційної боротьби і акції за соціялізм. **Покладатись лише на революційний пролєтаріят в негайній революційній боротьбі проти капіталізму і імперіялізму; відкидати геть стару тактику парляментаризму і компромісів з буржуазією; полягати виключно і єдино лиш на пролєтарську клясову боротьбу; вести ту клясову боротьбу неустанно шляхом масової революційної акції і ДИКТАТУРИ ПРОЛЄТАРІЯТУ!** Ось головнійші прінціпи тої нової політики і тактики, які на практиці доказали успіх і в певність яких сумніватись більше неможна.

Бо те все що при помочи теї тактики і акції доконали Російські большевики за оден лиш рік часу, є епохальне і небувале в історії.

Погляньмо бодай коротенько на все зроблене ними. **Большевики успіли вдержати диктатуру пролєтаріяту в Росії впродовж півтора року часу, доконавши разом з тим перший акт інтернаціональної пролєтарської революції. Вони зорґанізували нову державу, на фундаменті якої соціялізм єдино може бути переведений в світ дійсности. Вони видали ясний, знаменний поклик до започаткування інтернаціональної пролєтарської революції; вони стались також безсумнівним фактором революції в Німеччині. Вони є дуже активним, невтмимим чинником в боротьбі за розвиток революції в усім світі. Словом большевики започаткували нову революційну епоху пролєтаріяту.**

СОЦІЯЛЇЗМ В АКЦІЇ, МАРКСІЗМ В ЖИТТЮ — ось що можна добачити в усій дотеперішній практиції большевиків.

І тільки в руках тих дійсних, одважних і рішучих борців за соціялїзм, тільки в руках революційних, безкомпромісових соціялїстів-інтернаціоналїстів большевиків, — розвинулась реальна, революційна полїтика, тактика і боротьба, полїтика і тактика що єдино є встанї пробудити і направляти революційну енерґію пролєтаріяту по шляху до остаточної цїли, **до соціялїзму.**

ТАКТИКА НЕРЕВОЛЮЦІЙНИХ СОЦІЯЛЇСТІВ.

Нереволюційні соціялїсти, по скільки й взагалї можна тепер зараховувати їх до соціялїстів, всї ті націоналїстичні соціялїсти, соціял-патріоти, соціял-шовінїсти, соціял-імперіялїсти, яких дуже влучно всїх на купу названо соціял-зрадниками, розвинули таку тактику нїби боротьби за соціялїзм, а в дїйсности боротьби проти надходячого соціялїзму, що в устах дїйсних соціялїстів для них не може найтись нїчого крім слів погорди і пятнованя.

Всї ті численні і постійні їхнї коншахти з національним капіталїзмом, всї ті огидні компроміси в полїтицї з буржуазією своєї і чужих країн і взагалї увесь той черепаший церемонїяльний їх марш "до соціялїзму" під звуки капіталїстичної сопілки, служить лишень перепоною для дїйсних революційних, безкопромісових соціялїстів-інтернаціоналїстів в їхнїй боротьбі за соціялїзм.

І тому не диво що Російські большевики за-

числили свого часу всїх того рода "соціялїстів" до найбільших ворогів соціялїзму і революції і уважають їх такими й досї.

Тепер всїм ясно що роблячи це большевики непомилялись анї на йоту. Дрібно-буржуазні соціялїсти в Нїмеччинї особливо наглядно показали що вони є великими ворогами пролєтарської революції, а з тим і соціялїзму, бо-ж звісно що пролєтарська революція є нїчим иншим як лиш средством до заведеня соціялїзму.

Дрібно буржуазні соціялїсти в Нїмеччинї стались більшими ворогами пролєтарської революції ніж самі капіталїсти. Для борців пролєтарської революції, цїлею якої є введенє соціялїзму в країнї, ті лихо-соціялсти з Ебертом і Шейдеманом на чолї немають нїчого иншого крім куль, шибениць і карательних експедицій.

І не диво. Вся бо їх психольоґія вже так зложена що вони не можуть спокійно дивитись щоби хтось соціялізм міг вводити в життя инакше як після їх теоритичних, безплідних фільозофій і без помочи буржуазії.

Вся їхня соціялїстична практика до війни, підчас війни і тепер, крутилась і крутиться в рамках національного лїберально-буржуазного руху за куцї реформи, руху змагаючого не до соціялїзму а до Імперіялїзму і зміцненя національного каіпталїзму. Тому то та тактика мусить бути як найрішучійше осуджена дїйсними соціялїстами і замінена дїйсною боротьбою за соціялїзм.

А щоби це сталось, то для дїйсних революційних соціялїстів-інтернаціоналїстів не лишається

нічого иншого як поконати всіх тих дрібно-буржуазних соціялістів разом з усею буржуазією, видерти з їх рух силу і вплив на пролєтаріят, оскільки вони це мають, здескридитувати їх в очах пролєтаріяту як важких ворогів пролєтарської революції і соціялізму і старатись ввести соціялізм після своєї тактики і програми.

РІЖНИЦІ МІЖ ТАКТИКОЮ, ПОЛІТИКОЮ І ПРОГРАМОЮ РЕВОЛЮЦІЙНИХ І НЕРЕВОЛЮЦІЙНИХ СОЦІЯЛІСТІВ.

а) **Нові форми тактики і боротьби клясової проти капіталізму.**

Як споминалось вже в попередніх розділах, революційні соціялісти, перше місце між якими безперечно припадає Російським большевикам, розвинули нові форми політичної революційної боротьби і тактики підчас пролєтарської революції.

Коротко кажучи ті нові форми зводяться до слідуючого: **ніяких компромісів з непролєтарськими соціяльними (суспільними) групами**, що другими словами значить **безкомпромісову неустанну боротьбу проти капіталізму і всіх його спільників і оборонців.**

Не розлізлий реформізм і торговля з капіталізмом, а СОЦІЯЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ, клясова боротьба і пролєтарська диктатура, як средство до цілковитої перебудови громадського життя на нових соціялістично-комуністичних підставах. Ось що єдино успішним і конечним признається

революційними соціялістами в боротьбі за соціялізм.

Так що як видно, негайні домагання тут не є домаганями мінімальними, не є торговлею з капіталістами за якісь куції реформи або полекші, але домагання, змагаючі до цілковитої зміни всеї соціяльної структури і перебудованя єї після нового пляну.

Тимчасом вся дотеперішна тактика і практика нереволюційних соціялістів зводилась і зводиться до зовсім противного: всі ті горе-соціялісти, всі ті реформісти, соціял-патріоти і соціял-імперіялісти тільки те й роблять що стараються зберегти капіталістичний лад і в рамках його торгуються за куції реформи і ніби полекші для робітничої кляси. Само собою розуміється що всі заходи їхні в тім напрямі нігде не увінчались успіхом і неможуть увінчатись. Бо капіталізм то така машинка, що зреформувати її так щоби була відповідною для інтересів і потреб пролєтаріяту, не дасться. Її треба не реформувати а цілковито перебудувати. І тільки тоді вона відповідатиме інтересам трудящого народа. Та того на жаль не розуміють, або навмисне показують що не розуміють, всі ті так звані соціялісти, поза соціялістами революційними. А се-ж прецінь, дуже важна справа. І тому революційним соціялістам з ними не по дорозі. Тому революційні соціялісти мусять проти них боротись на рівні з капіталістами.

б) **Ніякого опортунізму, соціял-імперіялізму і соціял-патріотизму!** — Так кажуть революційні

соціялісти скрізь. **Безкомпромісова, ясно сформована політика і тактика пролетарська і клясова, революційна боротьба за соціялізм, має бути єдиною тею провідною зорею, за якою пролетаріят має йти по своїм шляху до соціялізму.**

Соціялісти тепер скрізь поділились на три ґрупи: правих, що піддержували капіталістичну війну, імперіялізм і політику заведеня "соціялізму" через горожанський мир, через примирене кляс; центр, або представників перекрученого марксізму або так званого ревізіонізму, який в дійсности не є ані революціїним, ані марксівським; і нарешті **лівих**, тоб-то групу революційних соціялістів, які в теорії і практиці придержуються лишень прінціпів рішучої, революційної клясової боротьби і інтернаціональної пролетарської солідарности і які відповідно до тих прінціпів ведуть свою політику, примінюючись до вимог і потреб нової революційної епохи, що зводиться вкоротці до ось чого: **ніяких компромісів, ніякої буржуазної опортуністичної тактики**, а лишень виключно і єдино **негайна, революційна, масова боротьба проти капіталізму в практиці, боротьба викликувана і визначена услівями негайної акції, прибираюча форму загальної масової акції — СОЦІЯЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.**

ПОВНОВЛАДНІ СОВЄТИ І ДИКТАТУРА ПРОЛЄТАРІЯТУ.

Пролетарська революція нуліфікує парляментарний режім і капіталістичну державу. Парля-

ментарний режім, є нічим иншим як виразником буржуазного псевдо-демократизму; поділ функцій тут на законодавство і виконавчість актів того законодавства являється необхідністю і стає зручним средством ділання проти опозиції — законодавці тут собі балакають, творять закони ніби й демократичні але на те лиш аби вони ніколи не виповнялись, бо виконавча влада завжди і скрізь, як показує жива дійсність і практика, ділає собі автократично, не числячись з ніким і з нічим. Пролєтарська революція неможе мати вжитку з вже готової державно-буржуазної машинерії і використати її для своїх власних потреб і цілей; ця машинерія буржуазно-капіталістичної держави посилається "до музею". Консеквентно, нова форма держави, нове правительство мусить бути зорганізоване, правительство зложене з індустріяльно зорганізованого робітництва по містах і селянства по селах, правительство, зєднуюче само в собі функції законодавства і правліня, як це сталось в Росії після переходу влади в руки большевиків.

Таке правительство витворюють лише **совєти**, тоб-то представники революційного робітництва, селянства і війська. Для того аби те правительство совітське дійсно мало спромогу виконати волю пролєтаріяту, селянства і взагалі трудящих мас країни, самі совіти мусять бути **повно-владними.** Вся влада і сила революції має бути в їхніх руках, ніяких спільників в лиці буржуазних парляментаристів і прихильників так зван. Конституційних Зібрань. не признається і з ними не чи-

слиться. Така тактика і політика революційного пролєтаріяту може бути єдино успішною і доведе до цїли, до переміни старої державної капіталїстично-буржуазної машинерії на нову пролєтарську машинерію, на машинерію **соціялїстичну.** Самий акт переміни одної машинерії на другу докоиується при помочи лиш одного єдино успішного средства — **диктатури пролєтаріяту.**

Без приміненя того средства нема що тїшити себе ілюзіями про негайне введенє соціялїзму на місце капіталїзму.

Капіталїзм бо і буржуазія вспіли на стільки окріпнути і напрактикуватись за увесь час боротьби за своє існтуваннє, що всї иньші средства і півсредства, рекомендовані нереволюційними соціялїстами, можуть в них викликувати лиш ядовито-злобний скритий сміх в кулак, а не страх перед поражкою.

Це дуже добре зрозуміли революційні соціялїсти Росії — большевики і першим кроком до запевненя побіди пролєтарській революції а з тим і доконаня першого акту соціялїстичної перебудови вони вжили це средство **—всесильну, необмежену пролєтарську диктатуру совітїв.**

Перед лицем того средства блїднуть всї півміри і півсредства, рекомендовані і з права і нїби з лїва.

При помочи того средства, як бачимо, капіталїзм в Росії лїг плазьма у ніг пролєтаріяту, лїг як труп безсилий, з яким для пролєтаріяту не лишається нїчого иньшого, як зробити оце: виправити останню церемонїю погребову, та по-

ставивши надгробник з написом: тут спочиває ганебної памяти капіталізм, — продовжати далі роспочате діло будови нового світа соціялістичного.

Погляньмо бодай побіжно що в дійсности представляє з себе та нова форма влади робітничої — совіти —, яка їх будова, які функції виповняють вони в революційній епосі переходовій від капіталізму до соціялізму.

СОВІТСЬКА ФОРМА.

Коли ми уявимо собі піраміду і теперішну форму, ту форму, яку представляє з себе совітський лад, то вийде як раз точне порівнанє. На самім споді теї піраміди — **виборці міст, місточок, сел.**

Вибрані ними, які становлять слідуючу ступень теї піраміди є **льокальні совіти**, тоб-то представники народу, в руках яких спочивають всі законодатні і виконавчі функції над територією з якої вони зістали вибрані.

Далі по черзі надходить провінціяльний (губернський) зїзд совітів і тотожні тіла з тею самою юриздикцією над більшими місцевостями (области, то що).

На самім верху піраміди стоїть Всеросійський Конґрес Совітів, тіло зложене з делеґатів, вибраних льокальними і провінціональними (обласні) совітами, яке, після конституції, являється найвисчою владою і силою Рос. Соц. Федер. Сов. Републики.

Кождий совіт, від найменьшого до найвищого ділає яко законодатне і правляче політичне тіло; кожний Екзек. Ком. і рада увесь часа є під стислою контролею тіла вибираючого такі.

Отак збудована та піраміда пролєтарська.

Кожному повинно бути ясне тут те що увесь секрет, що тримає цілу ту будівлю є ніщо инше як **сила дійсно народньої контролї,** якої, між иньшим так страшно боїться буржуазія і капіталїзм.

ПРАВО ВІДКЛИКУ.

Треба зазначити тут ще одну дуже важну обставину, яку зауважаємо в совітській формі правлїня. Нею є право відклику певного урядника з його посту, наколи він покажеться контролюючій силї невідповідним.

За подібне право соціялїстам приходилось немало потратити енерґії в буржуазних парляментах, але надармо. Воно й досї нїгде не істнує крім Совітської Росії і иньших совітських країн.

Щоб належно зрозуміти це право, поставмо собі таке питаннє: що сталосьби, як би Л. Троцький, яко головний воєнний комісар показався невідповідним до свого завдання?

Безперечно що він, будучи на своїм теперішнім постї, є одвічальний насамперед перед Ек. Ком. Всеросійського Конґресу Совітів, який в свою чергу є одвічальний перед Всерос. Конґресом Совітів, а цей вже одвічальний перед тими що його **вибрали.**

Отже головною силою, тоб то виборцями, і Конгресу Всеросійських Совітів і Екз. Ком. Всерос. Конгресу Совітів він може бути відкликаний як зайде потреба.

ДІЙСНЕ НАРОДОПРАВСТВО.

Розглянувши навіть так поверховно совітський лад, як ми оце зробили, лехко прийдемо до кінцевого виводу, розбиваючого в пух і порох всї твердженя противників того ладу що буцїм то він не є демократичним, тоб то народоправським, а що ніби є він правлїнєм меньшости над більшістю. Так, ми приходимо до заключеня, навіть після такої скромної аналїзи совітського ладу, яку ми зробили, що як раз вперше в історії світа признанє більшсти, дїйсного народу, корисних, творчих елєментів суспільности — робітників і селян — сталось доконаним фактом.

МЕНШІСТЬ І БІЛЬШІСТЬ.

Всї ті горе-соціялїсти, поза большевиками, відкидають ідею диктатури пролєтаріяту мотивуючись тим, що всяка диктатура, звідкиб вона не походила, здебільша звичайно мусить бути диктатурою меншости, а через те одно, мовляв, вона вже таїтиме в собі зародки "насильства, несправедливости і безконечного клопоту".

Та революційні соціялїсти кажуть, що не вся-ка диктатура мусить бути диктатурою меншости. Приміром диктатура пролєтаріяту хоча спочатку,

поки пролєтаріят ще не увесь свідомий, й може бути диктатурою меншости, то всеж з бігом часу, в самім процесі її зміцнюваня і укріпленя, вона поволі стає диктатурою більшости. Переводиться бо вона в імени теі більшости і в інтересах її. Ніхто-ж не стане сумніватись що пролєтаріят і селянство тепер скрізь становить переважаючу більшість населеня. Дотеперішна практика пролєтарської диктатури в Росії потвердила ту думку. За большевиками Російськими а з тим і за ідеєю пролєтарської диктатури, як бачимо, тепер стала переважаюча більшість трудящого народа.

А чейже диктатура теї більшости як з ідейних так й з всяких иньших, не кажучи вже про практичні погляди і користи, вповні оправдана. Проти неї тепер можуть базікати лиш закляті вороги пролєтаріяту: капіталїсти, буржуазія і на жаль ріжні лихо-соціялїсти: меньшевики, деякі соціял-революціонери і трудовики, одним словом проти неї воює тільки **контр-революція.** Всї контр революціонери Російські і по сей день не перестають сипати громів на голову большевиків і йдучого за ними пролєтаріяту і селянства, називаючи їх узурпаторами, диктаторами гіршими від царя і чим хочете, хоча й бачуть що нема зовсїм підстави це робити. Та хібаж можна їм дивуватись? Хіба можна дивуватись ворогам пролєтаріяту? Нї.

Хіба варта звертати увагу на всї їхнї підлі базікання про узурпаторство, коли саме життє каже що інакше робити, хотївши осягнути остаточну ціль, неможна? Яку й справдї, після всього, можуть мати вартість всї ті скарги, невдо-

воленя і "святі" обуреня контр-революціонерів і всї їхнї пророкування про "повторенє в Росії політики і долї якобінцїв підчас французької революції кінця XVIII. столїтя? Ніякісінької. Полїтика якобінцїв в Росії не найшла для себе ґрунту і сумна практика їхня не повторилась. Російський бо пролєтаріят дїлає в зовсїм иньших умовинах як якобінцї і дїлає не в XVIII. а в початках XX столїтя. Це чейже знають всі, хто що небудь знає.

Півторарічна практика з диктатурою пролєтаріяту в Росії в умовинах так тяжких і гнїтучих, в той час, коли увесь буржуазно-капіталїстичний світ напосївся задавити революцію і відтягнути скорий прихід соціялїзму, тільки лишнїй раз стверджує яку рацію мали всї апостоли пролєтарської диктатури в Росії що хопились того средства роволюційного неоглядаючись на всякі перепони і відраджуваня.

ЯК ДОВГО ТРЕВАТИМЕ ДИКТАТУРА ПРОЛЄТАРІЯТУ?

Диктатура пролєтаріяту — треба це знати — не є цїлею, а є лиш средством до цїли. Вона являється неминучим средством до заведеня соціялїзму, з яким счезнуть клясові ріжниці а з тим і потреба одної кляси душити другу. За соціялїзму, як звісно кляс не буде, а тому пролєтаріят не матиме кому диктувати свою волю. Од диктатури тоді лишиться лиш оден гіркий спомин. Увесь трудящий народ всю енергію свою

зверне не на диктуванє своєї волї другим і не на боротьбу з противниками його волї, — бо-ж таких тодї не буде, — а зверне на **живу, творчу, кооперативну працю для загального добра всїх трудящих людий нового соціялїстичного суспільства.** Тепер-же в переходовий момент, в хвилї переходу од капіталїзму до соціялїзму, **диктатура пролєтаріяту — конечна і неминуча.** Її викликують самі ті суспільні сили старого теперішного суспільства, які ще не можуть погодитись з думкою що їхня пісенька вже відспівана, що капіталїзмови приходить неминуче "капут". **Скрутити голову контрреволюції, розбити в пух і порох всї недобитки капіталїзму і буржуазії, які добровільно здатись не хочуть і не можуть і помимо їх волї перебудувати старий лад на новий, з капіталїстичного на соціялїстичний,** — ось для чого потрібна диктатура пролєтаріяту в переходовий момент од капіталїзму до соціялїзму.

ПРИХИЛЬНИКИ І ПРОТИВНИКИ СОЦІЯЛЇЗМА.

Немалу цікавість представляє питаннє кого більше є: прихильників а чи противників соціялїзма? Відразу на це питаннє відповісти так або нї неможливо. Бо не скрізь однакові услівя і скрізь те положенє дещо відмінне. В одній країнї може бути більше прихильників, а в другій противників. Та не те тут важне. Для нас важно вияснити ту обставину чи соціялїзм зможе здобути більшість прихильників чим противників.

Соціялїзм, як звісно таїть в собі ідею спра-

ведливости, добра і щастя для всіх людий. І чомуж би, здавалось, могли знаходитись між людьми противники подібної ідеї? Чому люде, всі люде, не можуть прийняти так гарну ідею? Щоби належно це зрозуміти, мусимо дещо зупинитись на тих душевних прикметах і силах, котрими обусловлюється вороже відношенє до соціялїзму. І коли ми ближче приглянемось, то побачимо що ті сили є троякі: **економічні інтереси, консерватизм і темнота.**

Як би люде в своїх поступованях послугувались виключно тільки належно зрозумілими економічними інтересами, то за соціялїзмом давно булаб величезна більшість людей. Соціялїзм бо дає змогу всім провадити розумне, вигідне життя. Од соціялїзму моглиб дещо втратити хіба самі вершки теперішного капіталїстичного сусіпльства. Величезна-ж більшість людства не то що **нічого не втратилаби а навпаки, виграла би, визволившись од гнету великих капіталїстів-мілїонерів, стаючи членами соціялїстичного громадянства.**

Чому отже тепер майже всюди завважаємо те явище, що ще коли не більшість, то що найменьше добра половина людей є проти соціялїзму?

Та просто тому, що головна сила натури людської — це нерухомість мозку, заклятий **консерватизм,** привязаннє до старого, хоча воно й є погане.

Другою причиною тут можна поставити величезне нещастє більшости людства — **темноту,** нерозуміннє своїх-же власних потреб і інтересів.

Темнота широких трудящих мас, які станов-

лять всюди і крізь більшість, являється чи не найбільшим лихом і перепоною до заведеня зараз соціялїзму по волї більшости народа.

Тому боротьба з темнотою представляє для нас соціялїстів всюди і скрізь невідкличний обовязок, який ми посильно виконували завжди, виконуємо і будемо виконувати доти, доки те зло не щезне, і доки не настане можливість завести соціялїзм по волї більшости.

ЧИ БЛИЗЬКИЙ СОЦІЯЛЇСТИЧНИЙ ЛАД?

До останнього часу майже всї соціялїстичні партії думали, що заведенє соціялїстичного ладу є справою далекої будучности.

Але ті зміни, які в останнім часї відбулись, зміни в економічнім і полїтичнім життю, змусїли соціялїстів змінити свій давнїщий погляд на справу і погодитись з думкою що вже тепер таки можна завести соціялїзм. Навіть більше того: соціялїзм, або вірнїще боротьба за соціялїзм, сталась завданєм хвилї бо назріли вже всї умовини і є певний ґрунт для соціялїзму

Соціялїзм з теоретичних фільозофовань переходить в живу, намацальну дїйсність. Це бачимо вже і в Росії і на Українї і в Угорщинї і в Німеччинї і де инде. Неможна сумнїватись що хвилї соціялїзму в недовгім часї заллють увесь світ широкий де лиш живе розумна істота — **чоловік.**

НЕБЕЗПЕКИ І ТРУДНОЩІ НА ШЛЯХУ СОЦІЯЛЇСТИЧНОЇ ПЕРЕБУДОВИ.

І. Соціялїзм убожества.

Соціялїзм після опису соціялїстичних письменників і після розмальовувань красномовних соціялїстичних агітаторів представляє дуже привабливу картину і всякий чоловік що начитаєть ся та наслухається похапцем про соціялїзм не годен ніяк инакше представити його собі як в дуже осяйнім, гарнім світлї, як щось таке, з чим вяжеться негайне улїпшенє його економічного положеня, з чим вяжуться понятя про повну свободу, відповідну нетяжку працю і взагалї про гарне, привабливе і безжурне життя.

В дійсности соціялїзм таким й має бути. Та лихо в тім що такий соціялїзм зараз таки, на перших початках **цїлком неможливий;** при всїм тім що наробила для людства капіталїстична війна, при загальнім вичерпаню, при недостачі хлїба, вугля, дров, руди, полотна, тканини і т. п. неможливо завести відразу "рай на землї". Навпаки, велика нужда і недостатки, з конечности мусять тревати до того часу, доки нове, соціялїстичне громадянство енерґічною своєю працею на ланах, в лїсах, копальнях, фабриках на заводах, на зелїзницях і скрізь не спроможеться збільшити богацтв і все наладити після нових плянів.

І тут то для всїх нетерпеливих, для всїх, хто негоден зрозуміти положеня як слїд, потребується

виточувати немало зусиль над собою, щоб не попасти в росчароване і зневіру.

2. Некультурність і темнота мас.

Оцей бич людства може тут відограти дуже погану, небезпечну ролю. Темна, некультурна маса неможе льоґічно думати і зрозуміти належно стан річи, що соціялїзм не є жадне чудо, а звичайнісінька людська справа, яка може бути тільки тоді належно розвязана, як є на це всі обєктивні обставини. Така маса не міркує, не думає, з нічим не числиться, а **вимагає неможливого.** І на це соціялїстам приходиться звертати як найпильнїйшу увагу.

3. Міжнародня небезпека.

Як показує практика і теперішна дійсність, соціялїзм не вводиться одночасно в усїх краях. Одна країна стає на шлях соціялїстичної перебудови тодї як в другій ще панує всесильна буржуазія і капіталїзм. Само собою розуміється що країна, в якій переважаючу силу ще має буржуазія і капіталїсти, не зможе спокійно дивитись на те, як під боком її формується така небезпечна сила, що загрожує і її істнуванню. Вона ужиє всїх пекельних средств і способів боротьби з тею небезпекою.

Звідси стає ясним що побіда соціялїзма в одній лиш країнї просто неможлива, немислима. Треба щоб соціялїзм охопив всі країни, щоб буржуазія і капіталїсти перед його всесильним походом стались безпомічні і покірні як ягнята, всюди і скрізь.

Треба одним словом, щоби боротьба за соціялїзм йшла **по міжнародній лінії,** щоб сталась вона великою, інтернаціональною, громовою і потенціяльною силою, що здатна вдарити як грім на голови капіталїстів і буржуазії по всім світї.

Треба щоби пролєтаріят всього світа став до обрахунку з своїм заклятим ворогом — капіталїзмом по можливости одночасно, а в крайнім разї зараз тодї, як стане до такого обрахунку пролєтаріят якоїсь одної країни. В тім тільки лежить запорука побіди соціялїзма по всім світї.

ПОЛЇТИЧНА І ІДЕЙНА СИЛА СОЦІЯЛЇЗМА.

Соціялїзм являється єдиним виходом для людства з витворених економічних і полїтичних умовин. Ніщо иньше на світї тепер не є встанї задоволити теї пекучої, віками нагромадженої жаги до жерела справедливости, рівности, братерства і щасливого розумного життя на землї.

Лишень оден соціялїзм може і мусить статись тим чудодійним потоком, з якого знеможене людство черпатиме живучу і цілючу воду життя і задоволить свою згагу.

Всї симпатії широких трудящих мас народніх, поруч з тим як в головах їх прокидається іскра свідомости, схиляються все більше і більше в бік соціялїзму і соціялїстів. Вистарчить поглянути на зріст соціялїстичного руху в Европі щоб про це переконатись. Тай таки тут в Америцї між українським робітництвом, між найбільше заголюканими, застрашеними і задуреними масами

наших мужиків і робітників - імігрантів ідея соціялізму чим раз то все легше прищіплюється. Про це свідчить зріст єдиної робітничої революційної соціялїстичної організації наших еміґрантів — **Української Федерації Соціялїстичної Партії.**

Про це свідчить також та, досі небувала охота серед наших людий йти на соціялїстичні масові зібраня (віча) та слухати наших аґітаторів-пропаґандистів. Цей факт політичної цікавости і чим раз то все зростаючої симпатії до соціялїстів і соціялїзму, свідчить, що соціялїзм в очах широких робітничих мас стає безсумнївною ідейною силою, яка потягає за собою маси гідні бодай сяк так думати.

Од степені і сили нашої активности на шляху боротьби за приспішенє соціялїзму, од орґанїзованости і свідомости всїх і наших робітників і робітниць, залежить скорість приходу соціялїзму.

Тому кличем всїх свідомих робітників і робітниць тепер повинен статись клич: **під червоний соціялїстичний прапор всї трудящі і знеможені! В ряди єдиної вашої боєвої революційної пролєтарської орґанїзації соціялїстичної, яка доведе до соціялїзму, з чим скінчиться для вас пекло недолї, мук і слїз! В ряди Української Федерації Соціялїстичної Партії в Америці, українські робітники і робітниці імігранти!**

Сміло і отверто ставайте на єдиний певний шлях, ведучий до соціялїзму, на шлях, який вказує вам тут в Америці лиш єдина ВАША соціялїстична робітнича орґанїзація — У. Ф. С. П.

Не забудьте, що ви робітники і робітниції при переході до соціялїзму нїчого не тратите крім "своїх кайдан", а здобуваєте "цїлий світ", як сказав великий учитель соціялїзму Карло Маркс.

ОД АВТОРА.

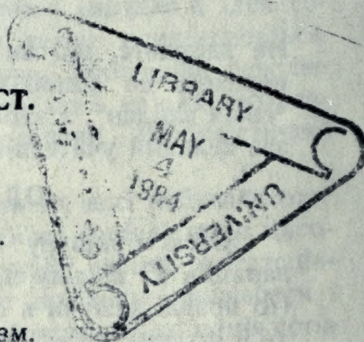
Отсю брошуру я написав на порученє товаришів 22 відділу в Детройт, якого я є членом. По правдї кажучи я спочатку немав наміру писати її в такім розмірі, в якім вона вийшла і товариші 22 відділу нїчого подібного не сподївались і не чекали. Вони поручили менї написати коротеньку, аґітаційну брошурку, на кілька сторінок, для безплатного масового ширеня. Однак, в процесї самої працї якось так вийшло, що я написав, так би сказати, забогато для них, а може за мало для всїх, тоб-то за мало для того, щоби подрібнїще і яснїще представити справу соціялїзму і практичного її рішеня в наші часи, хоч опісля я задався іменно такою цїлею.

Та всеж таки, хоча менї й не вдалося вповнї осягнути ціль, смію надіятись, що бодай в певній мірі я її осягнув і що читачі оцеї брошурки винесуть з неї таку користь, яку я мав на думцї при писаню її, що буде найбільшою втїхою для автора.

19. III. 1919. Detroit, Mich., U. S. A.

ЗМІСТ.

hoho stremlîât͡, sotsiîalisty i îak vony
voîu tsil' / E. Kruk. -- New York,
pravdy", 1919.

John Luczkiw.

ry - Popular works I. Title. CUC-